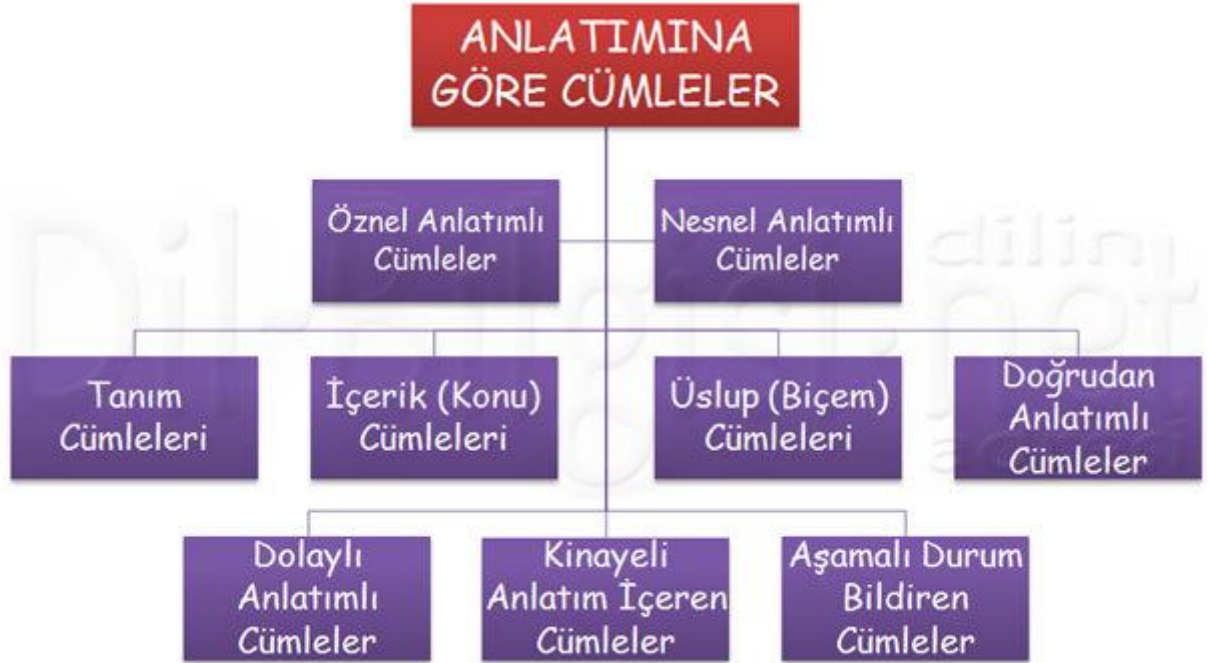

Anlatımına Göre Cümleler

KONU BAŞLIKLARI

1. Öznel Anlatımlı Cümleler
2. Nesnel Anlatımlı Cümleler
3. Tanım Cümleleri
4. İçerik (Konu) Cümleleri
5. Üslup (Biçem) Cümleleri
6. Doğrudan (Dolaysız) Anlatımlı Cümleler
7. Dolaylı Anlatımlı Cümleler
8. Kinayeli Anlatım İçeren Cümleler
9. Aşamalı Durum Bildiren Cümleler

1. ÖZNEL ANLATIMLI CÜMLELER

Söyleyenin kendi düşüncesini, duygusunu veya beğenisini içeren; doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değişen cümlelerdir.

Örnek

» Roman **en güzel** yazı türüdür.

Yukarıdaki cümle, söyleyenin kişisel düşüncesini yansıtmaktadır. Kanıtlanması olanaksızdır. Çünkü her insanın sevdiği yazı türü farklıdır. Bu yüzden bu cümle, öznel yargı bildiren bir cümledir.

» İstanbul Boğazı'nın seyrine kimse doyamaz.

» Evde mutlu olan başarılı olur.

» Mavi elbise insanlara yakışıyor.

» Duygusal şarkılar herkesi etkiler.

2. NESNEL ANLATIMLI CÜMLELER

Söyleyenin duygu veya düşüncesini içermeyen; doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye göre değişiklik göstermeyen, herkesçe kabul görmüş, kanıtlanabilir yargıları içeren cümlelerdir.

Örnek

» Ozon tabakasındaki delik her yıl büyüyor.

Yukarıdaki cümle, nesnel bir yargı ifade etmektedir. Çünkü bu sözleri söyleyenin kişisel düşüncesi cümleye karışmamıştır. Bu, bilimsel bir veridir; araştırma ile kanıtlanabilir.

» Kırmızı, ana renklerden bir tanesidir.

» Eser, dört bölüm halinde sinemaya uyarlanmış.

» İstanbul 1453'te fethedildi.

» Yazar, bu romanında aile bireyleri arasındaki sorunları anlatıyor.

3. TANIM CÜMLELERİ

Varlıkların ne olduklarını tam olarak belirtmek için kurulur. Tanım cümleleri "**Bu nedir?**", "**Bu kimdir?**" sorularına cevap verir.

Örnek

- » Lirik şiir, duyguların çok etkili ve coşkulu bir biçimde dile getirildiği şiir türüdür.
- » Ünlü kişilerin kendi yaşamlarını anlattıkları yazılara otobiyografi denir.

4. İÇERİK (KONU) CÜMLELERİ

Yazarın, yapıtında ele aldığı konuya değinilen cümlelerdir.

Örnek

- » Sanatçı, eserinde bir çobanın köydeki yaşamını anlatıyor.
- » Şiirlerinde ayrılık acısını işlemiş.

5. ÜSLUP (BİÇEM) CÜMLELERİ

Üslup bir duygunun, düşüncenin kişisel anlatım biçimidir. Sanatçının dili kullanma biçimi, anlatım şekli üslupla ilgilidir. Cümlelerin uzunluğu, kısalığı, sözcük seçimi, sanatlı ya da yalın oluş, sanatçının üslubunu ortaya koyar.

Herhangi bir metne yönelttiğimiz "**Nasıl anlatılmış?**" sorusu, üslupla ilgili ifadeleri bulmamıza yardımcı olur.

Örnek

- » Sanatçı, eserinde gerçekleri kısa, yalın cümlelerle dile getirmiş.
- » Şiirlerinde süslü, söz oyunlarına dayalı bir dil yerine, günlük konuşma dilini tercih etmiştir.

6. DOĞRUDAN (DOLAYSIZ) ANLATIMLI CÜMLELER

Başkasına ait bir sözün hiç değiştirilmeden aktarılmasına **doğrudan anlatım** denir. Olduđu gibi aktarılan söz genellikle tırnak işareti içerisinde yazılır. Tırnak işaretinin dışında virgül kullanılarak da aktarılabilir.

Örnek

- » Atalarımız, kalem kılıçtan keskindir, der.
- » Atatürk: "Hayatta en hakiki mürşit ilimdir." diyerek bir gerçeği dile getirmiştir. (Atatürk'e ait söz değiştirilmeden aktarılmış)

7. DOLAYLI ANLATIMLI CÜMLELER

Başkasından alınan sözün, cümledeki yargıyı değiştirmeden, kendi sözcüklerimizle aktarılmasına **dolaylı anlatım** denir. Dolaylı anlatımlı cümleler "söyledi, belirtti, açıkladı" gibi eylemlerle biter ya da yüklemeleri öğrenilen geçmiş zamanla çekimlenir.

Örnek

- » Doktor, babama ilaçları mutlaka içmesi gerektiđini tembih etti.
- » Atatürk hayatta en gerçek yol göstericinin ilim olduğunu söylemiştir. (Yazar kendi anlatımıyla Atatürk'e ait sözü değiştirerek aktarmış)

8. KİNAYELİ ANLATIM İÇEREN CÜMLELER

Cümlede ifade edilen düşüncenin, genellikle alaycı biçimde, tersini kasteden anlatım biçimidir.

Örnek

- » Okulunu ne kadar çok sevdiğin yirmi gün devamsızlık yapmandan belli.
- » Takımımız bu haftaki maçında muhteşem bir oyunla 4-0 mağlup oldu.

9. AŞAMALI DURUM BİLDİREN CÜMLELER

Bir olayın veya durumun giderek değiştiğini bildiren cümlelerdir. Eylem aniden değil, süreç içinde gerçekleşir.

Örnek

- » Diktiğimiz fidanlar günden güne uzuyor.
- » Uçak önce havalandı, sonra yavaş yavaş bulutların arasında kayboldu.

